

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 139/2010-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť V. Y., t. č. vo väzbe zastúpeného K., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. J. B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 6/2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Y. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2009 doručená sťažnosť V. Y. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 6/2005.

Sťažovateľ je občanom Ukrajinskej republiky. Rozsudkom krajského súdu z 27. februára 2009 bol odsúdený za spáchanie trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona ako organizátor podľa § 10 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na súhrnný výnimočný trest odňatia slobody na doživotie. Obhajca sťažovateľa podal proti rozsudku odvolanie bezprostredne po jeho vyhlásení, sťažovateľ nebol prítomný na hlavnom pojednávaní.

Po doručení písomného vyhotovenia rozsudku sa sťažovateľ obrátil na krajský súd so žiadosťou o jeho preklad do ruského jazyka s tým, že on sám chce podať proti rozsudku odvolanie, ale neovláda slovenský jazyk do takej miery, aby pochopil všetky skutočnosti a súvislosti uvedené v odsudzujúcom rozsudku. Krajský súd jeho žiadosti nevyhovel, preto podal 3. septembra 2009 opakovanú žiadosť, na ktorú dostal zamietavú odpoveď z 21. septembra 2009. Predsedníčka krajského súdu v tomto prípise okrem iného uviedla, že je vecou obhajcu, aby osobe, ktorú obhajuje a ktorá neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, v rámci účinnej právnej pomoci zabezpečil v prípade potreby preklad písomnosti do jej materinského jazyka. Odkazom na túto odpoveď bola vybavená aj ďalšia obsahovo zhodná žiadosť sťažovateľa doručená 30. septembra 2009, na ktorú krajský súd odpovedal prípisom z 15. októbra 2009.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že *„ako občan Ukrajinskej republiky, ktorý v trestnom konaní prehlási, že neovláda slovenský jazyk, ktorý nie je jeho materinským jazykom, má právo na to, aby s ním nielen orgány činné v trestnom konaní, ale aj súd komunikovali v jeho rodnom jazyku, a to tak v písomnom ako aj ústnom prejave ...*

V danom prípade ide o rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bol sťažovateľovi uložený výnimočný trest odňatia slobody na doživotie. Je zjavne pochopiteľné, že sťažovateľ má eminentný záujem na tom, aby z jazykového hľadiska porozumel všetkému, čo v odôvodnení predmetného rozsudku Krajský súd v Bratislave uviedol, aby následne mohol proti tomuto rozhodnutiu podať opravný prostriedok. Je preukázané, že ani

predsedníčka dotknutého súdu v danej veci nezjednala nápravu, a to ani napriek dvom sťažnostiam sťažovateľa. Odpoveď v zmysle, že preklad rozsudku má sťažovateľovi zabezpečiť jeho obhajca, nemá oporu v zákone ani v Ústave SR. Je úlohou súdu, a nie obhajcu zabezpečiť, aby bolo osobe, ktorá neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, po celý čas trvania tohto konania zabezpečené právo používať jej materinský jazyk, a to nielen počas hlavného pojednávania a verejného zasadnutia, ale aj v rámci oboznamovania sa s obsahom všetkých písomností, ktoré tvoria súdny spis, t. j. aj rozhodnutia vydané v rámci predmetného konania. V danom prípade Krajský súd v Bratislave takto nepostupoval a tým konal v rozpore so základnými právami sťažovateľa.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 6/2005 boli porušené jeho základné práva, a aby prikázal krajskému súdu vyhovieť jeho žiadosti o preklad rozsudku z 27. februára 2009. Sťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, že mu nebol doručený prvostupňový odsudzujúci rozsudok preložený do jeho materinského jazyka, čím mu bolo znemožnené podrobne sa oboznámiť s obsahom tohto rozsudku a podať proti nemu odvolanie, hoci v trestnom konaní bol na základe jeho vyhlásenia, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, ustanovený tlmočník.

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd zistil zo spisu krajského súdu vedeného pod sp. zn. 1 T 6/2005, že krajský súd pribral v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi uznesením zo 6. februára 2009 do konania tlmočníčku a prekladateľku z a do jazyka ruského. Táto bola prítomná na hlavnom pojednávaní konanom 24. februára 2009 a 25. februára 2009, na ktorom sťažovateľ 24. februára 2009 vyhlásil, že nechce byť prítomný na ďalšom konaní, a preto krajský súd rozhodol, že sa hlavné pojednávanie vykoná v jeho neprítomnosti. Na hlavnom pojednávaní 27. februára 2009 krajský súd vyhlásil rozsudok. Obhajca obžalovaného podal proti nemu odvolanie priamo do zápisnice. Sťažovateľovi bol rozsudok doručený 7. mája 2009. Dňa 15. mája 2009 bolo krajskému súdu doručené podanie sťažovateľa napísané v ruskom jazyku adresované Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktoré krajský súd dal preložiť do jazyka slovenského. Z jeho obsahu vyplýva, že ide o odvolanie sťažovateľa proti rozsudku z 27. februára 2009, ktorým žiadal o zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa. Sťažovateľ v ňom namietal, že je porušované jeho právo na obhajobu, nie je mu umožnené podrobne sa vyjadriť k rozsudku, pretože mu nebol doručený jeho preklad do ruského jazyka, rovnako ani preklad obžaloby a ďalších súdnych rozhodnutí. V závere

žiadal, aby mu bol doručený rozsudok súdu prvého stupňa preložený do ruského jazyka, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým jeho bodom. Dňa 11. januára 2010 bolo najvyššiemu súdu doručené ďalšie podanie sťažovateľa napísané čiastočne v ruskom a čiastočne v slovenskom jazyku.

Ústavný súd vychádza v konaní podľa čl. 127 ústavy z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom, podľa ktorého ústavný súd nie je oprávnený prijať na ďalšie konanie sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby vo veci porušenia jej základných práv alebo slobôd, ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody (II. ÚS 54/02).

Sťažovateľ namieta pred ústavným súdom postup súdu prvého stupňa, proti ktorému podal riadny opravný prostriedok odôvodnený porušovaním práv obhajoby v súvislosti s nedoručením úradného prekladu obžaloby a súdnych rozhodnutí. Rozhodovanie o riadnom opravnom prostriedku patrí do právomoci príslušného všeobecného súdu vyššieho stupňa, v tomto prípade najvyššieho súdu. Ten je príslušný posúdiť v odvolacom konaní námietky sťažovateľa, v prípade zistenia namietaného porušenia zjednať nápravu a svojím rozhodnutím poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa, ktorej sa domáha v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd nad rámec svojho rozhodnutia dodáva, že jedným z dovolacích dôvodov ustanovených v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je zásadný spôsob porušenia práva na obhajobu, sťažovateľ teda môže v dovolacom konaní uplatniť tie námietky, ktoré tvoria argumentačný základ jeho sťažnosti. Dovolanie preto možno v prípade sťažovateľa považovať za právny prostriedok podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý by mal využiť na ochranu svojich základných práv predtým, ak sa so svojou sťažnosťou obráti na ústavný súd.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ má k dispozícii opravné prostriedky, ktorými sa môže domáhať ochrany svojich práv v systéme všeobecných súdov, je vylúčené, aby o namietanom porušení základných práv založenom na rovnakých dôvodoch, rozhodoval v tomto štádiu konania ústavný súd.

Ústavný súd preto sťažnosť bez toho, aby sa zaoberal posúdením jej opodstatnenosti z hľadiska označených základných práv a namietaného postupu krajského súdu, odmietol po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2010